

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu

31 dekabr 2013-cü il tarixinə

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları
və Müstəqil Auditorun Hesabatı**

Mündəricat

MÜSTƏQİL AUDITORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat	1
Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir Haqqında Hesabat	2
Xalis Aktivlərdə Dəyişikliklər Haqqında Hesabat.....	3
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Haqqında Hesabat.....	4

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1	Əmanətlərin Sığortalanması Fondu və Onun Fəaliyyəti	5
2	Fondun Əməliyyat Mühiti	6
3	Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi	7
4	Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr	12
5	Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi	13
6	Yeni Uçot Qaydaları	14
7	Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar və Qalıqlar	15
8	Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri.....	16
9	Sığorta Haqları üzrə Debitor Borcları.....	17
10	Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları.....	18
11	Kompensasiyaların Ödənilməsi ilə Bağlı Yaranmış Debitor Borcları	18
12	Ödəniş Tarixində Saxlanılan İnvestisiya Qiymətli Kağızları	19
13	Əsas Vəsaitlər və Qeyri-Maddi Aktivlər	20
14	Uzunmüddətli Borc Öhdəlikləri	21
15	Sığorta Premiyaları.....	21
16	İnzibati və Sair Əməliyyat Xərcləri.....	22
17	Faiz Gəlirləri	22
18	Faiz Xərcləri	22
19	Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	22
20	Maliyyə Aletlərinin Ədalətli Dəyəri	29
21	Maliyyə Aletlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi	31

Müstəqil Auditorun Hesabatı

Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun Himayəçilik Şurasına:

Biz Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun ("Fond") 31 dekabr 2013-cü il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir, xalis aktivlərdə dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarından, eləcə də əsas uçot siyasətlərinin qısa xülasəsindən və digər izahedici məlumatlardan ibarət olan əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin fikrincə zəruri olan daxili nəzarət sistemində görə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun Məsuliyyəti

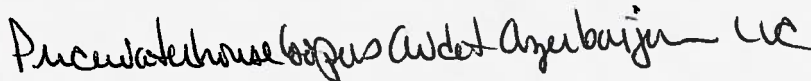
Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy bildirməkdir. Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Həmin standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilməsi və hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, auditə mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot ehtimallarının əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

4 aprel 2014-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
Maliyyə Vəziyyəti Haqqında Hesabat

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2013	31 dekabr 2012
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	8	1,360,854	7,345,141
Sığorta haqları üzrə debitor borcları	9	4,924,440	3,818,654
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	10	5,390,072	5,188,565
Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borcları	11	696,138	7,383,990
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	12	59,663,600	28,727,021
Qeyri-maddi aktivlər	13	343,877	315,912
Əsas vəsaitlər	13	2,579,398	2,717,392
Sair aktivlər		27,300	85,108
Cəmi aktivlər		74,985,679	55,581,783
Öhdəliklər			
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	14	5,390,000	5,188,500
Sair öhdəliklər		45,289	57,563
Cəmi öhdəliklər		5,435,289	5,246,063
Sığorta haqları		69,550,390	50,335,720
Cəmi öhdəliklər və sığorta ehtiyatları		74,985,679	55,581,783

4 aprel 2014-cü il tarixində Fondun adından imzalanmış və dərc olunmaq üçün təsdiqlənmişdir.

Azad Cavadov
İcraçı Direktor

Nərgiz Əliyeva
Baş mühasib – şöbə rəisi

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir Haqqında Hesabat

Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	2013	2012
Sığorta premiyaları	15	18,770,163	13,737,655
Faiz gəlirləri	17	1,916,288	1,124,950
Cəmi gəlir		20,686,451	14,862,605
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	16	(1,429,624)	(1,233,228)
Əməliyyat mənfəəti		19,256,827	13,629,377
Faiz xərcləri	18	(39,203)	(38,082)
Digər fəaliyyətlər üzrə gəlirlər		3,744	1,076
Məzənnə fərqi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir		(21,219)	(12,792)
İl üzrə mənfəət		19,200,149	13,579,579
Sair məcmu gəlir		-	-
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		19,200,149	13,579,579

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
Xalis Aktivlərdə Dəyişikliklər Haqqında Hesbat

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Fondun xalis aktivləri
1 yanvar 2012-ci il tarixinə sığorta ehtiyatları	36,772,011
II üzrə məcmu gelir	13,579,579
Məzənnə fərqindən yaranan gelir	(15,870)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə sığorta ehtiyatları	50,335,720
II üzrə məcmu gelir	19,200,149
Məzənnə fərqindən yaranan zərər	14,521
31 dekabr 2013-cü il tarixinə sığorta ehtiyatları	69,550,390

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Haqqında Hesabat

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2013	2012
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Vergidən əvvəlki mənfəət/(zərər)		19,200,149	13,579,579
Düzəlişlər:			
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası		238,820	132,859
Sair qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası və dəyərsizləşməsi		33,522	9,246
Faiz gəlirləri	17	(1,916,288)	(1,124,950)
Faiz xərcləri	18	39,203	38,082
Məzənnə fərqləri		-	(695)
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Sığorta haqları üzrə debitor borclarında artım		17,595,406	12,634,121
Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclarında azalma/(artım)		(1,105,786)	(977,261)
Sair debitor borclarında azalma/(artım)		6,687,852	(7,383,990)
Sair öhdəliklərdə artım/(azalma)		57,808	(65,978)
		(12,274)	17,939
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklər			
Alınmış faiz gəlirləri		5,627,600	8,409,290
Ödənilmiş faizlər		1,697,090	1,131,798
		39,203	37,609
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri			
		24,880,893	5,319,020
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Əsas vəsaitlərin alınması		(100,827)	(206,969)
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(39,500,444)	(20,364,125)
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının ödənilməsindən daxilolmalar		8,783,056	21,024,971
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(61,487)	(319,648)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri			
		(30,879,702)	134,229
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri			
		14,452	(15,606)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri			
		7,345,141	1,907,498
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri			
	8	1,360,854	7,345,141

1 Əmanətlərin Sığortalanması Fondu və Onun Fəaliyyəti

Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun ("Fond") 31 dekabr 2013-cü il tarixində tamamlanan il üçün hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun hazırlanmışdır.

Fond Azərbaycan Respublikasında təsis olunub və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Fond Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən yaradılmışdır və 3 iyul 2007-ci il tarixində Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçmişdir. Fondun fəaliyyəti 29 dekabr 2006-cı il tarixində qəbul edilmiş "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə tənzimlənir.

31 dekabr 2013-cü və 31 dekabr 2012-ci il tarixlərinə Fond "Əmanətlərin Sığortalanması" haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanuna uyğun olaraq Himayəçilik Şurası və İcraçı Direktor tərəfindən idarə olunur. Fondun ilk və hazırkı İcraçı Direktoru cənab Azad Cavadovdur. "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq olaraq Himayəçilik Şurasının tərkibinə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin və İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin hər birindən bir nümayəndə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının üç nümayəndəsi və iştirakçı bankların təqdimatı ilə onların iki nümayəndəsi daxil edilmişdir. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Himayəçilik Şurasının tərkibi aşağıdakı kimi olmuşdur:

Çingiz Əsədullayev	Azəriqazbank ASC-nin Müşahidə Şurasının sədri, Himayəçilik Şurasının sədri
Ədalət Muradov	İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin İqtisadi siyasət, təhlil və proqnozlaşdırma şöbəsinin müdiri, Himayəçilik Şurası sədrinin müavini
Rəşad Orucov	Mərkəzi Bankın Baş direktoru, Himayəçilik Şurasının üzvü
Rəna Məlikova	Mərkəzi Bankın Hüquq Departamentinin direktoru, Himayəçilik Şurasının üzvü
İsi Mustafayev	Mərkəzi Bankın Bazar Əməliyyatları departamentinin Bazar əməliyyatları şöbəsinin reisi, Himayəçilik Şurasının üzvü
Cahangir Hacıyev	Azərbaycan Beynəlxalq Bankı İdarə Heyətinin sədri, Himayəçilik Şurasının üzvü
Ziyəddin Allahverdiyev	Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin Maliyyə və Sığorta Bazarının Tənzimlənməsi şöbəsinin müdiri, Himayəçilik Şurasının üzvü

Fondun əsas fəaliyyəti. Fondun yaradılmasının məqsədi banklar və xarici bankların yerli filialları ödəmə qabiliyyətini itirdikdə fiziki şəxslərdən əmanətə qəbul olunmuş pul vəsaitinin itirilməsi riskinin qarşısını almaq, maliyyə və bank sisteminin sabitliyini və inkişafını təmin etməkdir.

Fondun əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından (bundan sonra "ARMB") fiziki şəxslərin əmanətlərinin cəlb edilməsi üçün lisenziya almış iştirakçı bankların reyestrini aparmaq, onlara şəhadətnamələr vermək, onlardan sığorta haqlarını toplamaq və sığorta hadisəsi baş verdikdə, əmanətçilərin tələblərinin uçotunu aparıb, onlara kompensasiya ödəməkdən ibarətdir.

Fiziki şəxslərdən əmanətləri cəlb etmək üçün Mərkəzi Bankdan lisenziya almış bütün banklar Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun məcburi iştirakçıları hesab olunur. Belə ki, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 43 kommərsiya bankından 42-si Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun üzvüdür.

1 avqust 2013-cü il tarixindən etibarən illik faiz dərəcəsi 10% və 30,000 AZN-dən çox olmayan əmanətlər Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən sığortalınır.

1 Əmanətlərin Sığortalanması Fondu və Onun Fəaliyyəti (davamı)

Əmanətlərin sığortalanması sistemində üzvlük məcburi xarakter daşıyır və 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna üzv olan banklar aşağıda göstərilir (31 dekabr 2012: 42 üzv bank):

1. "Xalq" Bank ASC	22. "Yapı Kredi Bank Azərbaycan" QSC
2. "Ata Bank" ASC	23. "Zaminbank" ASC
3. "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC	24. "Parabank" ASC
4. "AccessBank" QSC	25. "Gəncəbank" SKB
5. "Dəmirbank" ASC	26. "Amrahbank" ASC
6. "Melli İran Bankının" Bakı Filialı	27. "YUNAYTED KREDİT BANK" ASC
7. "Azər-Türk Bank" ASC	28. "Expressbank" ASC
8. "Bank of Azerbaijan" ASC	29. "Dekabank" CB ASC
9. "Bank of Baku" ASC	30. "Atrabank" ASC
10. "Bank Respublika" ASC	31. "Azərbaycan Sənaye Bankı" ASC
11. "Kapital Bank" ASC	32. "Azərbaycan Kredit Bankı" ASC
12. QSC "Bank Standard" KB	33. "Qafqaz İnkişaf Bankı" ASC
13. "AGBank" ASC	34. "NBC Bank" ASC
14. "Muğanbank" ASC	35. "Günay Bank" ASC
15. "NİKOYL" İKB ASC	36. "Bank Avrasiya" ASC
16. Pakistan Milli Bankının Bakı filialı	37. "Paşa Bank" ASC
17. "Rabitəbank" ASC	38. "Naxçıvanbank" ASC
18. Bank "BTB" ASC	39. "AFB Bank" ASC
19. "Bank Technique" ASC	40. "Bank VTB" (Azərbaycan) ASC
20. "TuranBank" ASC	41. "Kredobank" ASC
21. "UNIBANK" Kommersiya Bankı ASC	42. Bank Silk Vey ASC

Fondun hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Fondun hüquqi ünvanı:

Bül-Bül prospekti 40,
Bakı AZ 1014,
Azərbaycan Respublikası

Təqdimat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa cür qeyd olunmadığı təqdirdə, Azərbaycan Manatı ilə ("AZN") ifadə olunmuşdur.

2 Fondun Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikası. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər mövcuddur. Həmin xüsusiyyətlərə, aşağıdakılar daxil olmaqla, lakin bunlarla məhdudlaşmamaqla, digər ölkələrdə sərbəst dönerli olmayan valyutanın mövcudluğu, nisbətən yüksək inflyasiya səviyyəsi, dövlət və özəl sektorda borc və kapital bazarında likvidlik səviyyəsinin aşağı olması aiddir.

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi sabitliyin gələcək perspektivləri hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquqi, normativ və siyasi hadisələrin gedişatından xeyli dərəcədə asılıdır.

Rəhbərlik maliyyə sektoruna təsir göstərə biləcək tendensiyaları, eləcə də onların Fondun maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq iqtidarındadır, lakin bu kimi tendensiyalar xarici faktorlardan asılı olduğu üçün Fond tərəfindən tam olaraq idarə oluna bilmir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları. Hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot siyasətləri başqa cür göstərilmədiyi hallarda bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir (5-ci Qeydə baxın).

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyər və ya amortizasiya edilmiş dəyərde qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövrüyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqələrin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modeller kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəlik məbləğlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərliyi üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərində daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərler istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi. Maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixində saxlanılan maliyyə aktivləri.

Kreditlər və debitor borcları Fondun yaxın dövrdə satmaq niyyətində olduğu aktivlərdən başqa, müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödənilməklə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə aktivləridir.

Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları sərbəst surətdə alınıb satılan, Fondun ödəniş tarixində saxlamaq niyyəti və imkanı olan, müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən ödənişləri və ödəmə müddəti olan qeyri-derivativ maliyyə aktivləridir. Rəhbərlik ödəniş tarixində saxlanılan qiymətli kağızları ilkin tanınma zamanı təsnifləşdirir və bu təsnifləşdirmənin uyğunluğunu hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən nəzərdən keçirir.

Fond ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarını cari və ya əvvəlki iki maliyyə ili ərzində ödəmə tarixinə qədər satdığı və ya köçürdüyü hallarda, hər hansı maliyyə aktivini ödəniş tarixində saxlanılan aktiv kimi təsnifləşdirə bilməz (BMS 39-da nəzərdə tutulan xüsusi istisnalardan başqa).

Bütün digər maliyyə aktivləri *satıla bilən aktivlər* kateqoriyasına daxil edilir. Bu kateqoriyaya Fondun qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlamaq niyyəti olan və likvidliyin saxlanması üzrə tələblərdən asılı olaraq və ya faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri və ya səhmlərin qiymətinin dəyişməsi nəticəsində satıla bilən investisiya qiymətli kağızları daxildir.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi. Maliyyə öhdəlikləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir: (a) maliyyə derivativləri daxil olmaqla, ticarət üçün nəzərdə tutulan maliyyə öhdəlikləri və (b) digər maliyyə öhdəlikləri. Ticarət üçün nəzərdə tutulan öhdəliklər onların yarandığı dövrdə ədalətli dəyərdəki dəyişiklikləri il üzrə mənfəət və ya zərəre (faiz gəlirləri və ya faiz xərcləri kimi) aid etməklə, ədalətli dəyərə uçota alınır. Digər maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərə qeydə alınır.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat məsrəfləri də daxil olmaqla ədalətli dəyərə qeydə alınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərəre qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("müntəzəm" alış və satışlar), Fondun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda qeydə alınır.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Fond aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Fond maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda.

Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivin satış üzrə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlar. Satıla bilən investisiya-qiymətli kağızları ədalətli dəyərə əks etdirilir. Satıla bilən borc qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz metodu ilə hesablanır və il üzrə mənfəət və ya zərərdə faiz gəlirləri kimi qeydə alınır. Satıla bilən pay alətləri üzrə dividendlər Fondun ödənişləri əldə etmək hüququ müəyyən edildikdə və dividendlərin əldə edilməsi ehtimalı yarıdıqda il üzrə mənfəət və ya zərərdə faiz gəlirləri kimi əks etdirilir. Ədalətli dəyərdəki dəyişikliklərin bütün digər elementləri investisiyanın tanınmasının dayandırılması və ya dəyersizləşməsi anındakı digər məcmu gəlirlərdə əks etdirilir. Bu zaman yaranan gəlir və ya zərəre digər məcmu gəlirlər kateqoriyasından il üzrə mənfəət və ya zərəre köçürülür.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yarandıqda il üzrə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərindən onun alış dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə və ya uzun müddət ərzində aşağı olması həmin qiymətli kağızların dəyərsizləşməsini göstərir. Alış dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasında fərq kimi müəyyən edilən dəyərsizləşmə üzrə yığılmış zərər, ilkin olaraq mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən həmin aktivin dəyərsizləşməsi üzrə zərəri çıxılmaqla, digər məcmu gəlirlər kateqoriyasından il üzrə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınmış faiz xərclərinə yenidən təsnifləşdirilir.

Pay alətlərinin dəyərsizləşməsi üzrə zərər bərpa edilmir və sonrakı gəlirlər sair məcmu gəlirlər kimi qeydə alınır. Satıla bilən qiymətli kağızlar kimi təsnifləşdirilmiş borc alətlərinin ədalətli dəyəri hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində artarsa və həmin artım obyektiv olaraq dəyərsizləşmə üzrə zərərin mənfəət və ya zərər kimi uçota alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilə bilərsə, dəyərsizləşmə üzrə zərər cari il üzrə mənfəət və ya zərər hesabına bərpa edilir.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları. Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları dəyərsizləşmə zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınır.

Əsas vəsaitlər. Əsas vəsaitlər hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa dəyərsizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Əsas vəsait növlərinin və əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əsas vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa dəyərini təxmin edir. Aktivin bərpa dəyəri, onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə aid edilir. Aktivin satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, onun istifadə dəyəri və ya ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər ləğv edilir.

Əsas vəsaitlərin silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Amortizasiya. Aktiv üzrə amortizasiya onun istifadəyə hazır olduğu andan hesablanır. Torpaq və başa çatdırılmamış tikililər üçün amortizasiya hesablanır. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna, yeni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

	<u>İllik dərəcə %</u>
Binalar	7%
Mebel və sair avadanlıqlar	20%
Kompüter və ofis avadanlığı	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Fond tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Fondun qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı istifadə müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından və lisenziyalardan ibarətdir. Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır.

Qeyri-maddi aktivlər düz xətt metoduna əsasən onların faydalı istifadə müddəti ərzində amortizasiya olunur:

	<u>İllik dərəcə %</u>
Proqram təminatı və lisenziyalar	10%

Qeyri-maddi aktivlər dəyərsizləşdikdə, onların balans dəyəri istifadə dəyəri ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyerdən daha yüksək olan dəyərə silinir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Debitor borcları. Debitor borcları effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınır.

Amortizasiya edilmiş dəyerdə tanınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə daxil olacaq pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya dövrünə təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər mənfəət və ya zərəre aid edilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Fondun nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- qarşı tərəfin əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzvləşməsi və bunun Fondun qarşı tərəf haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- qarşı tərəfin müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- qarşı tərəfə təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfəət dəyişikliklərinin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Amortizasiya edilmiş dəyerdə uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılarsa və ya bu şərtlər qarşı tərəfin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır. Şərtlərinə yenidən baxılmış aktivin tanınmasının dayandırılması zamanı risk və faydalar əhəmiyyətli dərəcədə dəyişərsə, yeni aktiv ədalətli dəyərlə tanınır. Bu, adətən ilkin və yeni gözlənilən nağd pul axınlarının cari dəyərləri arasındakı fərq əhəmiyyətli olduqda müşahidə olunur.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) bərabərləşdirmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesablarında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəflər çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpə edilir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul, banklarda tələb edilənədək saxlanılan ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan depozitlər daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Uçot siyasətinə dəyişikliklərin edilməsi. Fondun əvvəlki illər üzrə uçot siyasətində ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan sair qısamüddətli yüksək likvidli investisiyaların pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri kimi təsnifləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Buna baxmayaraq, Fond həmin investisiyaları satıla bilən investisiya qiymətli kağızları kimi təsnifləşdirir. Bu dəyişiklik Fondun maliyyə hesabatlarına hər hansı təsir göstərmir.

Borc öhdəlikləri. Borc öhdəlikləri effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır.

Kreditor borcları. Kreditor borcları qarşı tərəfin müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirməsi zamanı hesablanır və effektiv faiz metoduna əsasən amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınır.

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlar. Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddət və ya məbləğə malik olan qeyri-maliyyə öhdəlikləri daxildir. Bura sığorta hadisələri ilə bağlı yaranmış öhdəliklər daxildir. Fond keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Fond tərəfindən iqtisadi resursların sərf olunması ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Fondun funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Fondun funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan manatıdır ("AZN").

Monetar aktivlər və öhdəliklər Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının ("Mərkəzi Bank") müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Fondun funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların heyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Fondun funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmiş ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları = 0.7845 AZN və 1 Avro = 1.0780 AZN (31 dekabr 2012: 1 ABŞ dolları = 0.7850 AZN və 1 Avro = 1.0377 AZN).

Sığorta ehtiyatları. Sığorta ehtiyatları fiziki şəxslərin əmanətlərinin cəlb edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından lisenziya almış üzv banklardan yığılmış üzvlük, təqvim haqları, əlavə haqlar və dəbbə pullarından ibarətdir.

Üzvlük haqları iştirakçı banklar Fondun reyestrinə daxil olduqdan sonra 10 təqvim günü müddətində Fondun Mərkəzi Bankda olan hesabına ödədiyi 10,000 AZN məbləğində birdəfəlik üzvlük haqlarından ibarətdir.

Təqvim haqları hər rüb qurtardıqdan sonra 10 təqvim günü ərzində Fondun Mərkəzi Bankda olan hesablarına köçürülür. Təqvim haqları bankın Fondun iştirakçı bankların reyestrinə daxil edildiyi gündən bank lisenziyasının ləğv edildiyi günədək ödənilir. Təqvim haqları iştirakçı bankların Fondun reyestrinə daxil olduğu gündən başlayaraq, birinci ildə qorunan əmanətlərin rüb ərzində orta günlük qalıq məbləğinin 0,15 faizi, sonrakı illərdə isə 0,125 faizi həcmində ödənilir.

Kompensasiyaların ödənilməsi üçün Fond tərəfindən borc vəsaitləri cəlb edildikdə, iştirakçı banklar Fondun öhdəlikləri tam yerinə yetirilənədək, təqvim haqları ilə yanaşı əlavə haqlar ödəyirlər. Əlavə haqlar Fondun götürdüyü borcun məbləğindən və qaytarılması şərtlərindən asılı olaraq, lakin qorunan əmanətlərin rüb ərzində orta günlük qalıq məbləğinin 0,2 faizi həcmindən çox olmamaq şərti ilə ödənilir. Əlavə haqların hesablanması və ödənilməsi qaydaları Himayəçilik Şurasının qərarı ilə təsdiq edilir.

Dəbbə pulu iştirakçı banklar tərəfindən sığorta haqlarının nəzərdə tutulan 10 təqvim günü ərzində ödənilmədiyi halda yaranır. Dəbbə pulu sığorta haqlarının ödənişinin hər bir gecikdirilən günü üçün əvvəlki hesabat dövründə iştirakçı bank tərəfindən ödənilmiş sığorta haqları Mərkəzi Bankın uçot dərəcəsinin 360-da bir hissəsinə hasil edilməklə hesablanır. Sığorta haqları və dəbbə pulu 30 gün ərzində ödənilmədikdə, dəbbə pulunun hesablanması dayandırılır və Fond həmin vəsaitlərin iştirakçı bankın müxbir hesablarından tutulması üçün qanunvericiliyə müvafiq qaydada tədbirlər görür.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Fond tərəfindən ödənilən kompensasiyalar. "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 26-cı maddəsinə əsasən Fond tərəfindən bir iştirakçı bankda sığortalanmış əmanət üzrə əmanətin məbləğinin 100%-i, lakin 30,000 AZN-dən çox olmamaqla kompensasiya ödənilir. Kompensasiyalar "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 2.1.2.6 maddəsinə uyğun olaraq cəlb edildiyi günə Mərkəzi Bankın uçot faiz dərəcəsinin 1.8 misindən yuxarı olmayan illik faiz dərəcəsi ilə qəbul olunmuş əmanətlər və həmin qanuna 08 May 2009-cu il tarixli əlavə və dəyişikliyə uyğun olaraq ARMB ilə razılaşdırılmaqla Fondun Himayəçilik Şurası tərəfindən müəyyən edilən (1 yanvar 2009 – 1 iyun 2010-dək 15%, 1 iyun 2010-cu ildən etibarən 12%, 1 avqust 2013-cü ildən etibarən 10%) faiz dərəcəsi ilə qəbul edilmiş əmanətlərə görə ödənilir.

İşçilərə ödənişlər. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqləri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Fondun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Fondun yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, ehtiva da əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivini realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

Maliyyə hesabatlarının təqdimatında dəyişikliklər. Zərurət yarandıqda cari ilin maliyyə hesabatlarındakı dəyişiklikləri əks etdirmək məqsədilə keçən ilin müqayisəli rəqəmləri müvafiq şəkildə düzəldilə bilər.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı maddələrin likvidlik ardıcılığı ilə təqdim edilməsi. Fond üçün dəqiq müəyyən edilə bilən əməliyyat dövrü olmadığına görə o, cari və uzunmüddətli aktiv və öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca göstərmir. Bunun əvəzində aktiv və öhdəliklərin gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlili 19-cu Qeyddə təqdim olunur. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın təqdimatına müqayisə məqsədləri üçün dəyişiklik edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsindən sonra onlara dəyişikliyin edilməsi. Dərc olunduqdan sonra hazırkı maliyyə hesabatlarına edilmiş hər hansı dəyişiklik Fondun rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənməlidir.

Mənfəət vergisi. "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 3.8-ci və Azərbaycan Respublikasının "Vergi Məcəlləsinin" 106-cı maddələrinə müvafiq olaraq, Fond mənfəət vergisindən azad edilmişdir.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Fond növbəti maliyyə ili ərzində maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar ehtimallar və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli dəyişikliklərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclar. Fond müntəzəm olaraq kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borcları üzrə dəyersizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir (11-ci Qeydə baxın). Dəyersizləşmə üzrə zərərin il üzrə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilməsini müəyyən edərkən, Fond məhkəmənin qərarına əsasən təyin edilmiş likvidator tərəfindən idarə olunan müfəssil olmuş bankın kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətinə ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərəçarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. Likvidatordan əldə edilmiş məlumat əsasən rəhbərlik kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclarının vaxtının keçmədiyini və dəyersizləşmədiyini hesab edir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Aşağıdakı yeni standartlar və onlara dair şərhlər 1 yanvar 2013-cü il tarixindən Fond üçün qüvvəyə minmişdir:

BMHS 13 “Ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə” (2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) BMHS-yə uyğun vahid ədalətli dəyər anlayışının, məlumatların açıqlanması üzrə tələblərin və ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi mənbələrinin tətbiqi ilə əlaqədar olaraq, ədalətli dəyər haqqında məlumat açıqlamalarının uyğunluğu və keyfiyyətinin təkmilləşdirilməsini təmin edir. Bu Standartın tətbiqi Fondun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

BMS 1 “Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” Standartına Dəyişiklik (2011-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2012-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) sair məcmu gəlirlərdə göstərilən maddələrin açıqlanmasına dəyişikliklər etmişdir. Bu dəyişikliklərə əsasən müəssisələr sair məcmu gəlirlərdə göstərilən maddələrin gələcəkdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnifləşdirilməsi baxımından onları iki kateqoriyaya bölməlidirlər. 1 sayılı BMS-də təklif edilən hesabatın adı indi “mənfəət və ya zərəre və sair məcmu gəlir haqqında hesabat” kimi dəyişdirilmişdir. Yenidən işlənmiş standart maliyyə hesabatlarının təqdimatında dəyişikliyə gətirib çıxarmışdır, lakin əməliyyatların və ya qalıqların qiymətləndirilməsinə hər hansı təsir göstərməmişdir.

Dəyişdirilmiş BMS 19 “İşçilərə ödənişlər” Standartı (2011-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) müəyyən edilmiş ödənişlər və əmək müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı müavinətlərdən ibarət pensiya planı üzrə xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi, eləcə də işçilərə bütün ödəniş növləri ilə bağlı məlumatların açıqlanması qaydalarına əhəmiyyətli dəyişikliklər edir. Bu standart müəyyən edilmiş ödənişlərdən ibarət pensiya planı üzrə xalis öhdəliklərdəki (aktivlərdəki) bütün dəyişikliklərin onların yarandığı zaman aşağıdakı kimi tanınmasını tələb edir: (i) xidmətlərin dəyəri və xalis faiz gəliri mənfəət və ya zərərdə (ii) yenidən qiymətləndirmə isə sair məcmu gəlirlərdə tanınır. Yenidən işlənmiş standart Fondun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

“Açıqlama – Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi” – BMHS 7-yə dəyişiklik (2011-ci ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik müəssisənin maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə əvəzləşdirmə hüququ daxil olmaqla, əvəzləşdirmə haqqında razılaşmaların təsirini və ya potensial təsirini qiymətləndirmək imkanı yaradan açıqlamalar tələb edir. Yenidən işlənmiş standart Fondun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının təkmilləşdirilməsi (2012-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Təkmilləşdirmələr beş standartda edilmiş dəyişikliklərdən ibarətdir. 1 sayılı BMHS (i) BMHS-yə uyğun maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına yenidən başlayan müəssisələrin təkrar olaraq 1 sayılı BMHS-ni tətbiq edə bilməsi və ya bütün BMHS-ləri sanki onların tətbiqini heç zaman dayandırmamış kimi retrospektiv qaydada tətbiq edə bilməsini dəqiqləşdirir və (ii) BMHS-ni ilk dəfə qəbul edən müəssisələri 23 sayılı BMS “Borc vəsaitləri üzrə xərclər” standartının retrospektiv tətbiqindən azad edir. Yenidən işlənmiş 1 sayılı BMS retrospektiv düzəlişlər, uçot siyasətindəki dəyişikliklər və ya təqdimat məqsədləri üçün təsnifləşdirmələrin əhəmiyyətli təsirinə görə dövrün əvvəlinə təqdim edilmiş üçüncü balansın dəstəklənməsi üçün izahedici qeydlərin tələb olunmadığını aydınlaşdırır. Lakin, izahedici qeydlər müəssisələrin könüllü olaraq əlavə müqayisəli hesabatlar təqdim etmək qərarına gəldiyi halda tələb olunur. Yenidən işlənmiş 16 sayılı BMS-yə uyğun olaraq, bir dövrdən artıq istifadə edilmiş servis avadanlıqları mal-material ehtiyatları kimi deyil, torpaq, tikili və avadanlıq kimi təsnifləşdirilməlidir. Yenidən işlənmiş 32 sayılı BMS-yə uyğun olaraq sahibkarlara ödənişlər ilə bağlı müəyyən vergi məbləğləri 12 sayılı BMS ilə daim tələb olunduğu kimi mənfəət və zərəre hesabatında uçota alınmalıdır. Yenidən işlənmiş 34 sayılı BMS onun tələblərinin 8 sayılı BMHS-yə uyğunlaşdırılmasını əks etdirir. İndi BMS 34 əməliyyat seqmenti üzrə cəmi aktiv və öhdəliklərin həcmi ilə bağlı məlumatların müntəzəm olaraq yalnız əməliyyat məsələləri ilə bağlı əsas qərarları qəbul edən şəxsə təqdim olunduğu və sonuncu illik maliyyə hesabatlarının imzalandığı tarixdən həmin məbləğlərdə əhəmiyyətli dəyişikliyin olduğu halda, maliyyə hesabatlarında açıqlanmasını tələb edir. Yenidən işlənmiş standartlar Fondun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

6 Yeni Uçot Qaydaları

Fondun 1 yanvar 2014-cü il tarixinə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Fond tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bezi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur.

BMHS 9 "Maliyyə Aletləri: Təsnifləşdirmə və Qiymətləndirmə". 2009-cu ilin noyabr ayında dərc edilmiş və 2010-cu ilin oktyabr, 2011-ci ilin dekabr və 2013-cü ilin noyabr aylarında dəyişiklik edilmiş standartın əsas fərqləri aşağıda göstərilir:

- Maliyyə aktivləri iki qiymətləndirmə kateqoriyasına təsnifləşdirilməlidir: ilkin tanınmadan sonra ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktivlər və ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərde qiymətləndirilən aktivlər. Qiymətləndirmə metodunun seçilməsi ilkin tanınma zamanı həyata keçirilməlidir. Təsnifləşdirmə müəssisənin maliyyə alətlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modeldən və alət üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan nağd pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.
- Maliyyə aləti yalnız borc aləti olduğu halda, ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərde qiymətləndirilir. Eyni zamanda bu aktiv aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir: (i) müəssisənin biznes modelinin məqsədi aktiv saxlamaq yolu ilə onun yaratdığı nağd pul axınlarını əldə etməklə bərabər (ii) aktivin yaratdığı nağd pul axınları yalnız əsas məbləği və faiz ödənişlərini əks etdirməlidir (yəni, maliyyə aləti yalnız 'kreditin baza xüsusiyyətlərinə' malik olmalıdır). Bütün digər borc alətləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle qiymətləndirilməlidir.
- Bütün pay alətləri ilkin tanınmadan sonra ədalətli dəyərle qiymətləndirilməlidir. Satış üçün nəzərdə tutulan pay alətləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle qiymətləndirilməlidir. İkinci tanınma zamanı digər pay alətləri üzrə ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirmədən yaranan realizasiya edilməmiş və edilmiş gəlir və xərclərin mənfəət və ya zərərdə deyil, sair məcmu gəlirlərdə əks etdirilməsi ilə bağlı son qərar qəbul edilə bilər. Ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirmə üzrə gəlir və xərclər mənfəət və ya zərəre aid edilmir. Bu seçim hər bir maliyyə aləti üçün fərdi qaydada tətbiq edilə bilər. Dividendlər investisiya üzrə gəlirləri əks etdirdiyinə görə mənfəət və ya zərəre daxil edilməlidir.
- Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi ilə bağlı 39 sayılı BMS-in əksər tələbləri dəyişdirilmədən 9 sayılı BMHS-yə köçürülmüşdür. Əsas fərq ondan ibarətdir ki, müəssisə mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle qeydə alınan maliyyə öhdəliklərinin kredit risklərindəki dəyişikliklərin effektini sair məcmu gəlirlərin tərkibində açıqlamalıdır.
- Hecinq uçotunu risklərin idarə edilməsi ilə daha sıx əlaqələndirmək üçün uçot ilə bağlı tələblərə dəyişikliklər edilmişdir. Hazırda standart makrohecinq hallarının uçotunu nəzərdə tutmadığına görə, o, şirkətlərə BMHS 9-da təsvir edilən hecinqin uçotu tələblərini tətbiq etmək və BMS 39-un bütün heclərə tətbiqini davam etdirmək kimi uçot siyasəti arasında seçim imkanı verir.

2013-cü ilin noyabr ayında BMHS 9-a edilmiş dəyişikliklərə əsasən bu standartın məcburi qüvvəyə minmə tarixi ləğv edilmiş və nəticədə onun tətbiqi könüllü xarakter daşımışdır. Fond BMHS 9-un mövcud versiyasını tətbiq etməyi planlaşdırır.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi – 32 sayılı BMS-yə dəyişiklik (2011-ci ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2014-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik bezi əvəzləşdirmə meyarlarının tətbiqi zamanı müəyyən edilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması üçün 32 sayılı BMS-in tətbiqi üzrə təlimatı əlavə edir. Buna "əvəzləşdirmə üçün hazırda qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquqa malikdir" anlayışının izahı və brutto əsasda hesablaşma aparılan bezi sistemlərin netto əsasda hesablaşma aparılan sistemlərə ekvivalent hesab edilməsi daxildir. Fond bu dəyişikliyin tətbiqi nəticələrini və onun Fonda təsirini nəzərdən keçirir.

BMHŞK 21 "Yığımlar" (20 may 2013-cü il tarixində dərc edilmişdir və 1 yanvar 2014-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu şərh mənfəət vergisi olmayan yığımların ödənilməsi üzrə öhdəliklərin uçota alınmasını təsvir edir. Yığımların ödənilməsi ilə nəticələnən öhdəlik yaranan hadisə dedikdə qanunvericiliyə əsasən yığımın ödənilməsi üzrə öhdəliyin yaranmasına gətirib çıxaran hadisə nəzərdə tutulur. İqtisadi səbəblərə görə müəssisənin gələcəkdə öz fəaliyyətini davam etdirmək məcburiyyəti və ya maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlaması faktı yığımların ödənilməsi üzrə öhdəlik yaratmır. Aralıq və illik dövrlər üçün maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün eyni uçot prinsipi tətbiq edilir. Bu şərhin ətraf mühitə çirkləndirici maddələrin atılmasına görə nəzərdə tutulmuş kvotaların satışı proqramlarından irəli gələn öhdəliklərə tətbiqi məcburi xarakter daşımır. Bu dəyişikliyin Fondun maliyyə hesabatlarına hər hansı əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

BMS 36-ya Dəyişikliklər – Qeyri-maliyyə aktivləri üzrə bərpa edilə bilən məbləğ haqqında məlumatın açıqlanması (2013-cü ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2014-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir; eger BMHS 13 eyni uçot və müqayisə dövrü üçün tətbiq edilərsə, bu dəyişikliklərin vaxtından əvvəl tətbiqinə icazə verilir). Bu dəyişikliklər bərpa edilə bilən məbləğ haqqında məlumatın açıqlanması tələbinin leğv edilməsini nəzərdə tutur, lakin bu zaman pul vəsaiti yaradan vahid qudvil və ya qeyri-müəyyən istifadə müddətinə malik olan qeyri-maddi aktivlərdən ibarət olmalı və bu aktivlər üzrə hər hansı dəyersizləşmə yaranmamalıdır. Bu dəyişikliyin hazırkı maliyyə hesabatlarına hər hansı təsiri gözənilmir.

BMS 39-a Dəyişikliklər – Derivativlərin yenilənməsi və hecinq uçotunun davam etdirilməsi (2013-cü ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2014-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Standarta edilmiş dəyişikliklərə əsasən hecinqin uçotuna o halda icazə verilir ki, hecləşdirmə aləti kimi müəyyən edilmiş derivativ qanunvericilik və ya normativ-hüquqi aktların tənzimlənməsi nəticəsində mərkəzi kontragentlə klirinq hesablaşmalarının həyata keçirilməsi üçün yenilənsin (yeni, tərəflər əvvəlki kontragentin yenilənməsi ilə bağlı razılaşma əldə etsinlər). Bu dəyişikliyin Fondun maliyyə hesabatlarına hər hansı əhəmiyyətli təsiri gözənilmir.

BMS 19-a Dəyişikliklər – “Müəyyən edilmiş ödənişlər üzrə pensiya planı: İşçilər tərəfindən ödənişlər” (2013-cü ilin noyabr ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2014-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu standarta edilmiş dəyişikliklərə əsasən işçi tərəfindən ödənişlərin məbləği onun əmək stajının sayından asılı deyilsə, müəssisələr işçilər tərəfindən ödənişləri xidmətin göstərildiyi bütün dövrlərə tətbiq etmək əvəzinə işçinin müvafiq xidmətləri göstərdiyi dövrdə xidmətlərin dəyərinin azalması kimi tanımaq imkanı əldə edir. Bu dəyişikliyin Fondun maliyyə hesabatlarına hər hansı əhəmiyyətli təsiri gözənilmir.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı təqdirdə, yeni standartlar və şərhlərin Fondun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözənilmir.

7 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar və Qalıqlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar ümumi nəzarət altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət etmək imkanına malik olsun və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı məsələlərə dair qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin və ya ona birgə nəzarət etsin. Əlaqəli tərəflər ilə hər-hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən, həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

Bütün dövlət müəssisələri Fondun ümumi nəzarətində olan müəssisələr hesab olunur. Həmin müəssisələrlə əməliyyatlar aşağıda əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar kimi təqdim olunur:

Fond dövlət müəssisələri ilə həyata keçirilmiş ayrı-ayrı əhəmiyyətli olmayan əməliyyatlar və qalıqları hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlamağı məqsəduyğun hesab etmir.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Ümumi nəzarətdə olan müəssisə
Cəmi sığorta haqları üzrə debitor borcları	1,397,634
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri – Tələb edilənedək bank qalıqları	1,352,372
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	59,663,600
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	5,390,000

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

7 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar və Qalıqlar (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Ümumi nəzarətdə olan müəssisə
Cəmi sığorta haqları üzrə debitor borcları	952,173
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri – Tələb edilənədək bank qalıqları	7,338,649
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	28,727,021
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	5,188,500

31 dekabr 2013-cü il tarixində tamamlanan il üzrə əlaqəli tərəflərə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Ümumi nəzarətdə olan müəssisə	Əsas rəhbər işçilər
Sığorta premiyaları	5,327,201	-
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarından yaranan faiz gəlirləri	1,914,599	-
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	-	136,954

31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə əlaqəli tərəflərə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Ümumi nəzarətdə olan müəssisə	Əsas rəhbər işçilər
Sığorta premiyaları	3,569,732	-
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarından yaranan faiz gəlirləri	1,110,902	-
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	-	181,014

8 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2013	31 dekabr 2012
Nağd pul	2,257	12
Mərkəzi Bankdakı nostro müxbir hesabları	1,352,372	7,338,649
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət depozitləri:		
- Azərbaycan Respublikası	6,224	6,480
- Digər ölkələr	-	-
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,360,854	7,345,141

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Standard and Poor's agentliyinin reytinginə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Banklardakı hesablaşma hesabları	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>		
- Azərbaycan Respublikası	1,352,372	1,352,372
- Reytingli Azərbaycan bankları:		
B- müsbət proqnoz (Standard and Poor's)	6,224	6,224
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, nağd pul çıxılmaqla	1,358,596	1,358,596

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

8 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Standard and Poor's agentliyinin reytinginə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Banklardakı hesablaşma hesabları	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>		
- Azərbaycan Respublikası	7,338,649	7,338,649
- Reytingli Azərbaycan bankları:		
B- müsbət proqnoz (Standard and Poor's)	6,480	6,480
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, nağd pul çıxılmaqla	7,345,129	7,345,129

9 Sığorta Haqları üzrə Debitor Borcları

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Hesablanmış təqvim haqları və dəbbə pulları	4,924,440	3,818,654
Cəmi sığorta haqları üzrə debitor borcları	4,924,440	3,818,654

Sığorta haqları üzrə debitor borcları 2013-cü ilin dördüncü rübü üzrə iştirakçı bankların təqvim haqlarından ibarətdir və bu debitor borclarının vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmişdir. 2014-cü ilin yanvar və fevral ayları ərzində sığorta haqları üzrə debitor borcları tam olaraq ödənilmişdir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 7-ci Qeyddə açıqlanır.

Sığorta haqları üzrə debitor borclarının valyuta təhlili 19-cu Qeyddə göstərilir.

Sığorta haqları üzrə debitor borclarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013 Sığorta haqları üzrə debitor borcları	2012 Sığorta haqları üzrə debitor borcları
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>		
- A- reytingindən aşağı	4,289,608	3,401,692
<i>Reytingtsiz</i>		
- Reytingsiz 10 ən böyük bankda	367,151	261,857
- Digər reytingsiz banklarda	267,681	155,105
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	4,924,440	3,818,654
Cəmi	4,924,440	3,818,654

10 Satıla Bilən Investisiya Qiymətli Kağızları

31 dekabr 2013-cü il tarixinə satıla bilən investisiya qiymətli kağızları müxtəlif maliyyə alətlərinə investisiya məqsədi ilə Deutsche Assets and Wealth Management International GmbH maliyyə qurumuna köçürülmüş vəsaitlərdən ibarətdir. Bu investisiyaların alınması tam olaraq KfW, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi və Fond arasında imzalanmış üçtərəfli sazişə əsasən borc götürülmüş vəsaitlər hesabına maliyyələşdirilib.

31 dekabr 2013-cü və 31 dekabr 2012-ci il tarixlərinə borc qiymətli kağızları üzrə AAA reytingi təyin edilmiş və bu debitor borclarının vaxtı keçməmiş və dəyersizləşməmişdir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 20-ci Qeydə baxın.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	<i>Qeyd</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
1 yanvar tarixinə balans dəyəri		5,188,565	5,092,270
Borc qiymətli kağızları üzrə yaranan məzənnə fərqləri	21	201,500	99,500
Hesablanmış faiz gəlirləri		529	12,088
Alınmış faiz gəlirləri		(522)	(15,293)
31 dekabr tarixinə balans dəyəri		5,390,072	5,188,565

11 Kompensasiyaların Ödənilməsi ilə Bağlı Yaranmış Debitor Borcları

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna təqdim olunmuş 16 iyul 2012-ci il tarixli 16/05-125 nömrəli məktuba əsasən "Royal Bank" ASC-nin öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə moratorium tətbiq edilmişdir və bununla da 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin Sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa müvafiq olaraq sığorta hadisəsinin baş verməsi faktı təsdiq edilmişdir. 16 iyul 2012-ci il tarixi "Royal Bank" ASC-də sığorta hadisəsinin baş verdiyi gün hesab olunur.

Fondun Himayəçilik Şurasının 18 iyul 2012-ci il tarixli qərarına əsasən sığorta hadisəsi baş vermiş "Royal Bank" ASC-nin qorunan əmanətçilərinə kompensasiyaların ödənilməsi üçün Agent banklar olaraq "Muğanbank" ASC, "Bank Respublika" ASC və "AGBank"ASC seçilmişdir.

1 avqust 2012-ci il tarixindən etibarən Fond "Royal Bank" ASC-nin qorunan əmanətçilərinə kompensasiyaların ödənişinə başlamışdır. Kompensasiya ödənişlərinin ümumi məbləği 14,712,099 AZN təşkil etmişdir.

Sığorta hadisəsi baş vermiş "Royal Bank" ASC və Fond arasında Fondun iflas proseduru çərçivəsində kreditor tələblərinin ödənilməsi məqsədi ilə bağlanmış 27 dekabr 2012-ci il tarixli müqaviləyə əsasən "Royal Bank" ASC 7,108,319 AZN məbləğində ilkin ödənişi Fondun Mərkəzi Bankda olan hesabına köçürmüşdür. Beləliklə də, 01 yanvar 2013-cü il tarixinə bankın Fond qarşısında öhdəliyi 7,108,319 AZN azalaraq 7,383,990 AZN təşkil etmişdir.

2013-cü il ərzində Fond ilə "Royal Bank" ASC və Agent Banklar arasında xalis ödənişlərin məbləği 6,687,857 AZN təşkil etmişdir. Beləliklə, 31 dekabr 2013-cü il tarixinə "Royal Bank" ASC-nin Likvidatorunun Fond qarşısında öhdəliyi 696,138 AZN təşkil etmişdir.

Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclarının valyuta təhlili 19-cu Qeydə göstərilir.

12 Ödəniş Tarixində Saxlanılan İnvestisiya Qiymətli Kağızları

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Carli aktivlər- Dövlət qiymətli kağızları: illik gəlirlilik 4.52 % (2012: illik 4.73%)	10,008,092	8,993,395
Uzunmüddətli aktivlər - Dövlət qiymətli kağızları: illik gəlirlilik 4.52 % (2012: illik 4.73%)	49,655,508	19,733,626
Cəmi ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlar	59,663,600	28,727,021

Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının hərəketi aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
1 yanvar tarixinə balans dəyəri	28,727,021	29,391,509
Əlavələr	39,500,444	20,364,125
Ödəmə	(8,783,056)	(12,401,490)
Hesablanmış faiz gəlirləri	1,914,599	1,110,903
Alınmış faiz gəlirləri	(1,695,408)	(1,114,545)
Silinmələr	-	(8,623,481)
31 dekabr tarixinə balans dəyəri	59,663,600	28,727,021

2012-ci il ərzində Fond müflis olmuş "Royal Bank" ASC-nin qorunan əmanətçilərinə kompensasiyaların ödənilməsi məqsədilə 8,623,481 AZN məbləğində dövlət qiymətli kağızlarını satmışdır. Fondun bu maliyyə aktivini ödəniş tarixində saxlamaq niyyəti həmin aktivin ilkin təsnifatı zamanı gözlənilməyən bu qeyri-adi və az ehtimal olunan hadisə ilə inkar edilmədiyini üçün, rəhbərlik ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının yenidən təsnifləşdirilməsini məqsəduyğun hesab etmir.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən emissiya edilmiş və balans dəyəri 59,663,600 AZN (2012: 28,727,021 AZN) olan istiqraz vərəqələrindən ibarətdir.

31 dekabr 2013-cü və 31 dekabr 2012-ci il tarixlərinə ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları vaxtı keçməmiş və dəyersizləşməmiş dövlət qiymətli kağızlarını əks etdirir. Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 20-ci Qeydə baxın.

Əlaqəli tərəflərin buraxdığı ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları haqqında məlumat 7-ci Qeyddə açıqlanır.

Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının valyuta təhlili 19-cu Qeyddə göstərilir.

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

13 Əsas Vəsaitlər və Qeyri-Maddi Aktivlər

Əsas vəsaitlər və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərinin hərəkəti aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Kompüter və ofis avadanlığı	Binalar	Nəqliyyat vasitələri	Mebel və sair avadanlıqlar	Cəmi əsas vəsaitlər	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
1 yanvar 2012-ci il tarixinə dəyər Yığılmış amortizasiya	33,905 (28,991)	2,755,750 (129,342)	32,000 (31,879)	26,253 (14,414)	2,847,908 (204,626)	7,200 (1,690)	2,855,108 (206,316)
1 yanvar 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	4,914	2,626,408	121	11,839	2,643,282	5,510	2,648,792
Əlavələr	101,757	-	46,200	59,012	206,969	319,648	526,617
Sililmələr	-	-	-	-	-	-	-
Amortizasiya xərci	(11,453)	(106,568)	(8,756)	(6,082)	132,859	(9,246)	(142,105)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	95,218	2,519,840	37,565	64,769	2,717,392	315,912	3,033,304
31 dekabr 2012-ci il tarixinə dəyər Yığılmış amortizasiya	135,662 (40,444)	2,755,750 (235,910)	78,200 (40,635)	85,265 (20,496)	3,054,877 (337,485)	326,848 (10,936)	3,381,725 (348,421)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	95,218	2,519,840	37,565	64,769	2,717,392	315,912	3,033,304
Əlavələr	98,557	-	-	2,270	100,827	61,487	162,314
Sililmələr	-	-	-	-	-	-	-
Amortizasiya xərci	(32,025)	(181,686)	(11,549)	(13,560)	(238,820)	(33,522)	(272,342)
31 dekabr 2013-cü il tarixinə balans dəyəri	161,750	2,338,154	26,016	53,479	2,579,398	343,877	2,923,275
31 dekabr 2013-cü il tarixinə dəyər Yığılmış amortizasiya	234,219 (72,469)	2,755,750 (417,596)	78,200 (52,184)	87,535 (34,056)	3,155,704 (576,305)	388,335 (44,458)	3,544,039 (620,763)
31 dekabr 2013-cü il tarixinə balans dəyəri	161,750	2,338,154	26,016	53,479	2,579,398	343,877	2,923,276

14 Uzunmüddətli Borc Öhdəlikləri

Azərbaycan Respublikasının Hökuməti və Almaniya Federativ Respublikasının Hökuməti arasında bağlanmış 25 fevral 2005-ci il tarixli Maliyyə Əməkdaşlığı haqqında Sazişə əsasən Almaniya İnkişaf Bankı ("KfW Bank"), Azərbaycan Respublikası Hökuməti adından borcalan kimi çıxış edən Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi ("Borcalan") və Layihənin İcraçı Agentliyi kimi çıxış edən Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu ("Təkrar Borcalan") arasında 29 may 2009-cu il tarixində "Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun kapitalaşdırılması və yaradılması" məqsədilə "Kredit və Layihə haqqında Müqavilə" imzalanmışdır. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi ilə Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu arasında imzalanmış 25 dekabr 2009-cu il tarixli təkrar müqaviləyə əsasən Təkrar Borcalan ayrılmış kredit üzrə hesablanan faizlərin və əsas borcun ödənişini öz üzərinə götürür.

Kreditin məbləği 5,000,000 Avro və illik faiz dərəcəsi 0.75% təşkil edir.

Müqavilənin müddəti 30 iyun 2049-cu il tarixində bitir. Faiz xərclərinin ödənişi ildə 2 dəfə: 30 dekabr və 30 iyunda həyata keçirilməlidir. Əsas borcun ilkin ödənişi 30 dekabr 2019-cu il tarixində həyata keçiriləcək.

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Alman Federativ Respublikasının Hökuməti – KfW Hesablanmış faiz xərcləri	5,390,000 -	5,188,500 -
Cəmi uzunmüddətli borc öhdəlikləri	5,390,000	5,188,500

Fondun borc öhdəlikləri aşağıdakı valyutalarda ifadə edilmişdir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Öhdəliklərin ifadə edildiyi valyuta: - Avro	5,000,000	5,000,000
Cəmi borc öhdəlikləri	5,000,000	5,000,000

15 Sığorta Premiyaları

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Təqvim haqları	18,769,429	13,737,655
Ödənişlərin gecikdirilməsinə görə dəbbə pulu	734	-
Cəmi sığorta premiyaları	18,770,163	13,737,655

"Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Qanuna müvafiq olaraq təqvim haqları iştirakçı banklar tərəfindən təqdim olunan rüblük hesabatlar əsasında hesablanır.

16 İnzibati və Sair Əməliyyat Xərcləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
İşçi heyəti üzrə xərclər	573,365	550,481
Köhnəlmə və amortizasiya	272,342	142,105
Komissiya və brokerlik xərcləri	122,859	66,736
Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər (22%)	120,452	112,781
Ezamiyyə xərcləri	66,919	29,428
Rəbitə xərcləri	66,803	14,371
Təhlükəsizlik xidməti xərcləri	44,637	42,955
Peşəkar xidmətlər	28,320	29,500
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	25,949	28,764
Reklam və marketinq xərcləri	39,840	35,154
Üzvlük haqları	12,673	11,613
Mətbəə, dəftərxana və ofis təchizatı xərcləri	10,748	9,300
Təmir və texniki xidmət xərcləri	10,000	36,645
Sair xərclər	10,025	102,977
Kommunal xərclər	7,775	9,090
Sığorta xərcləri	7,223	6,532
Nəqliyyat xərcləri	9,694	4,796
Cəmi inzibati və sair əməliyyat xərcləri	1,429,624	1,233,228

17 Faiz Gəlirləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri	1,914,599	1,110,902
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri	529	12,088
Sair faiz gəlirləri	1,160	1,960
Cəmi faiz gəlirləri	1,916,288	1,124,950

18 Faiz Xərcləri

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Faiz xərcləri	(39,203)	(38,082)
Cəmi faiz xərcləri	(39,203)	(38,082)

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Fond daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (o cümlədən valyuta, və faiz dərəcəsi riskləri), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Maliyyə riskləri Himayəçilik Şurası tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalara əsasən müxtəlif nəzarət vasitələri ilə müəyyən edilir, qiymətləndirilir və ciddi nəzarət olunur. Bu nəzarət vasitələri investisiyaları adekvat qiymətləndirmək və risk konsentrasiyasını azaldaraq sərbəst və likvid vəsaitlərə malik olmağa imkan yaradır.

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Şirkət kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Fondun investisiya fəaliyyətindən və qarşı tərəflərlə aparılan digər əməliyyatlar nəticəsində yaranır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Fondun aktivlərin növləri üzrə məruz qaldığı kredit riskinin maksimum səviyyəsi aşağıda təqdim edilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013	2012
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 10)	5,390,072	5,188,565
- Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları		
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 12)	59,663,600	28,727,021
- Dövlət qiymətli kağızları		
Debitor borcları (Qeyd 9, 11)	4,924,440	3,818,654
- Sığorta haqları üzrə debitor borcları	696,138	7,383,990
- Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borcları		
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (Qeyd 8)	1,358,583	7,345,129
- Tələb ediləndə bank qalıqları		
Cəmi balans üzrə risklər	72,032,833	52,463,359

Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və öhdəliklərin evezləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir.

Fondun rəhbərliyi debitor borclarının ödəmə müddətləri üzrə təhlil aparır və vaxtı keçmiş borclara xüsusi nəzarət edir. 31 dekabr 2013-cü və 31 dekabr 2012-ci il tarixlərinə debitor borcları üzrə vaxtı keçmiş və ya dəyersizləşmiş qalıqlar olmamışdır.

Kredit riski üzrə konsentrasiya. Fond kredit riski üzrə konsentrasiyalara məruz qalır. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə 3 qarşı tərəfin (2012: 3 qarşı tərəf) Fond qarşısında 500,000 AZN-dən yuxarı öhdəliyi olmuşdur. Həmin öhdəliklərin ümumi məbləği AZN 2,695,140 AZN (2012: 8,836,741 AZN) və ya təqvim haqları üzrə ümumi debitor borclarının 48%-ni (2012: 78%) təşkil edir.

Fondun bank hesabları əsasən Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında yerləşir.

Bazar riski. Fond bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riskləri (a) xarici valyuta və (b) bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz hesablanan aktiv və öhdəliklər üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar yaranır.

Fond bazar faiz dərəcələri üzrə ümumi və spesifik dəyişikliklər, eləcə də valyuta məzənnələri və qiymətlərdəki dəyişikliklər ilə əlaqədar bazar riskinə məruz qalır. Fondun əsas resurslarının dövlət qiymətli kağızlarına yerləşdirilməsini nəzərə alaraq, həmin qiymətli kağızlar üzrə faiz risklərinin müəyyənləşdirilməsi aktual məsələlərdən biridir. Dövlət qiymətli kağızları üzrə faiz riskinin yaranmasına səbəb ödənişin vaxtında aparılmaması və inflyasiya səviyyəsi ilə bağlı ola bilər.

Aşağıda göstərilən bazar risklərinə həssaslıq bütün digər amillər sabit qalmaqda, hər hansı amildə baş vermiş dəyişikliyə əsaslanır. Praktikada bunun baş verməsi ehtimalı azdır və bezi amillərdə baş verən dəyişikliklərin bir-biri ilə müəyyən əlaqəsi ola bilər – məsələn, faiz dərəcəsi və valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər.

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Xarici valyuta riski. Rəhbərlik xarici valyuta riski ilə əlaqədar hər bir valyuta və ümumilikdə risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir. Bu limitlərə hər ay nəzarət edilir. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə Fondun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	AZN	ABŞ dolları	AVRO	Digər valyutalar	Cəmi
AKTİVLƏR					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	367,857	988,448	4,549	-	1,360,854
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	59,663,600	-	-	-	59,663,600
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	-	5,390,072	-	5,390,072
Sığorta haqları üzrə debitor borclar	2,984,786	1,739,989	199,665	-	4,924,440
Kompensasiyaların ödenilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclar	696,138	-	-	-	696,138
CƏMI AKTİVLƏR	63,712,381	2,728,437	5,594,286	-	72,035,104
ÖHDƏLİKLƏR					
Uzunmüddətli öhdəliklər	-	-	5,390,000	-	5,390,000
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	-	-	5,390,000	-	5,390,000
31 dekabr 2013-cü il tarixinə xalis balans mövqeyi	63,712,381	2,728,437	204,286	-	66,645,104

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Fondun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	AZN	ABŞ dolları	AVRO	Digər valyutalar	Cəmi
AKTİVLƏR					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7,261,932	14,305	68,904	-	7,345,141
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	28,727,021	-	-	-	28,727,021
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	-	5,188,565	-	5,188,565
Sığorta haqları üzrə debitor borclar	2,160,161	186,058	1,472,435	-	3,818,654
Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclar	2,399,497	4,518,294	466,199	-	7,383,990
CƏMI AKTİVLƏR	40,548,611	4,718,657	7,196,103	-	52,463,371
ÖHDƏLİKLƏR					
Uzunmüddətli öhdəliklər	-	-	5,188,500	-	5,188,500
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	-	-	5,188,500	-	5,188,500
31 dekabr 2012-ci il tarixinə xalis balans mövqeyi	40,548,611	4,718,657	2,007,603	-	47,274,871

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtinə, hesabat dövrünün sonuna tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və ya zərərə, eləcə də Fondun xalis aktivlərinə təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	31 dekabr 2013	31 dekabr 2012
<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Fondun xalis aktivlərinə təsir	Fondun xalis aktivlərinə təsir
ABŞ dollarının 20% möhkəmlənməsi (2012: 20% möhkəmlənməsi)	545,687	943,731
ABŞ dollarının 20% zəifləməsi (2012: 20% zəifləməsi)	(545,687)	(943,731)
Avronun 20% möhkəmlənməsi (2012: 20% möhkəmlənməsi)	40,857	401,521
Avronun 20% zəifləməsi (2012: 20% zəifləməsi)	(40,857)	(401,521)
Cəmi	-	-

Risk yalnız Fondun funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan pul qalıqları üçün hesablanmışdır.

Faiz dərəcəsi riski. Fond bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Aşağıdakı cədvəldə Fondun məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Cədvəldə Fondun cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə müddətlərinə görə (bu tarixlərdən hansı daha tez baş verərsə) təsnifləşdirilir.

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-3 ay ərzində	3-12 ay ərzində	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>						
31 dekabr 2013						
Cəmi maliyyə aktivləri	6,750,926	-	10,437,622	49,225,978	-	66,414,526
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-	5,390,000	5,390,000
31 dekabr 2013-cü il tarixinə faiz dərəcələrinə həssaslıq üzrə xalis çatışmazlıq	6,981,432	-	10,437,622	49,225,978	(5,390,000)	61,024,526
31 dekabr 2012						
Cəmi maliyyə aktivləri	18,547,785	-	8,993,395	19,733,626	-	41,260,727
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-	5,188,500	5,188,500
31 dekabr 2012-ci il tarixinə faiz dərəcələrinə həssaslıq üzrə xalis çatışmazlıq	18,547,785	-	8,933,395	19,733,626	(5,188,500)	36,072,227

Rəhbərlik faiz dərəcəsi üzrə risklərin Fondun fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmediyini hesab etdiyinə görə belə risklərin idarə edilməsi üçün rəsmi siyasət və prosedurlara malik deyil.

Fond öz maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Fondun rəhbərliyi tərəfindən təhlil edilmiş hesabatlarla əsasən müvafiq hesabat tarixinə faiz dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

İllik %	2013			2012		
	AZN	ABŞ dolları	Avro	AZN	ABŞ dolları	Avro
Aktivlər						
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	4.36%	-	-	4.61%	-	-
Öhdəliklər						
Borc öhdəlikləri	-	-	0.75%	-	-	0.75%

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən "-" işarəsi Fondun müvafiq valyutada aktiv və öhdəliklərə malik olmadığını bildirir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski aktivlərin və öhdəliklərin müddətlərinin uyğun olmaması kimi müəyyən edilir. "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Qanuna müvafiq olaraq Fondun likvid aktivlərinin məbləği kompensasiya ödəmələri nəticəsində cəmi bir milyon manatdan aşağı düşdükdə və ya bu səviyyədən aşağı enməsi ehtimalı yarandıqda, Himayəçilik Şurası Fond tərəfindən borc vəsaitlərinin cəlb edilməsi barədə qərar qəbul edə bilər. Bundan əlavə kompensasiyaların ödənilməsi üçün Fond tərəfindən borc vəsaitləri cəlb edildikdə, iştirakçı banklar Fondun öhdəlikləri tam yerinə yetirilənədək, təqvim haqları ilə yanaşı əlavə haqlar ödəyirlər. Əlavə haqlar qorunan əmanətlərin rüb ərzində orta günlük qalıq məbləğinin 0.2%-i həcmindən çox olmamalıdır.

Fond əsasən borc öhdəlikləri və Fondun xalis aktivlərindən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanmasına çalışır. Fond gözlənilməyən likvidlik tələblərinin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfellerinə vəsait yatırır. Fondun likvidlik portfeli pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən (Qeyd 8) və satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarından (Qeyd 10) ibarətdir. Rəhbərlik təxmin edir ki, pul vəsaitləri və satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarından ibarət olan likvidlik portfeli gözlənilməyən likvidlik tələblərinin yerinə yetirilməsi üçün bir gün ərzində nağd pula çevrilə bilər.

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2013-cü il tarixinə öhdəliklər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlər müqavilə üzrə diskont edilməmiş pul vəsaitlərini, o cümlədən kreditlərin verilməsi üzrə ümumi öhdəlikləri əks etdirir. Bu cür diskont edilməmiş pul vəsaitləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlərdən fərqlənir, belə ki, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlər diskont edilmiş pul vəsaitlərinə əsaslanır.

31 dekabr 2013-cü il tarixinə Fondun likvidlik riski üzrə maliyyə aktivləri və öhdəlikləri aşağıda göstərilmişdir:

	Tələb ediləndək və 1 aydan az	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 12 aya qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən çox	Qeyri-müəyyən müddətli	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ							
Carli aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,360,854	-	-	-	-	-	1,360,854
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	-	10,437,622	49,225,978	-	-	59,663,600
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	5,390,072	-	-	-	-	-	5,390,072
Sığorta haqları üzrə debitor borclar	4,924,440	-	-	-	-	-	4,924,440
Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclar	-	-	696,138	-	-	-	696,138
CƏMI MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	11,675,366	-	11,133,760	49,225,978	-	-	72,035,104
ÖHDƏLİKLƏR							
Carli öhdəliklər							
Uzunmüddətli öhdəliklər	-	-	-	-	5,390,000	-	5,390,000
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	-	-	-	-	5,390,000	-	5,390,000
31 dekabr 2013-cü il tarixinə xalis balans mövqeyi	11,675,366	-	11,133,760	49,225,978	(5,390,000)	-	66,645,104

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Fondun likvidlik riski üzrə maliyyə aktivləri və öhdəlikləri aşağıda göstərilmişdir:

	Teleb edilənədək və 1 aydan az	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 12 aya qədər	1 ildən 5 ilə qədər	5 ildən çox	Qeyri-müəyyən müddətli	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ							
Cari aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7,345,141	-	-	-	-	-	7,345,141
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	-	8,993,395	19,733,626	-	-	28,727,021
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	5,188,565	-	-	-	-	-	5,188,565
Sığorta haqları üzrə debitor borclar	3,818,654	-	-	-	-	-	3,818,654
Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borclar	-	-	-	7,383,990	-	-	7,383,990
CƏMI MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	16,352,360	-	8,993,395	27,117,616	-	-	52,463,371
ÖHDƏLİKLƏR							
Cari öhdəliklər							
Uzunmüddətli öhdəliklər	-	-	-	-	5,188,500	-	5,188,500
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	-	-	-	-	5,188,500	-	5,188,500
31 dekabr 2012-ci il tarixinə xalis balans mövqeyi	16,352,360	-	8,993,395	27,117,616	(5,188,500)	-	47,274,871

31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

	Teleb edilənədək və 1 aydan az	1-3 ay ərzində	3-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Öhdəliklər						
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 14)	3,369	6,738	30,319	161,700	6,016,885	6,219,010
Cəmi gələcək ödənişlər, əsas məbləğ və faiz üzrə gələcək ödənişlər daxil olmaqla	3,369	6,738	30,319	161,700	6,016,885	6,219,010

19 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-3 ay ərzində	3-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
Öhdəliklər						
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 14)	3,243	6,486	29,185	155,655	5,830,863	6,025,432
Cəmi gələcək ödənişlər, əsas məbləğ və faiz üzrə gələcək ödənişlər daxil olmaqla	3,243	6,486	29,185	155,655	5,830,863	6,025,432

20 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) birinci səviyyəyə ədalətli dəyəri qiymətləndirərkən oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazar qiymətləri (təshih edilməmiş) (ii) ikinci səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (məs, qiymətlərdən yaranan) müşahidə edilə bilən məlumatlar olan əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları və (iii) üçüncü səviyyəyə müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan qiymətləndirmələr (müşahidə edilməyən ilkin məlumatlar) daxildir. Maliyyə alətlərini ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə iyerarxiyası üzrə kateqoriyalara bölmək üçün rəhbərlik peşəkar mülahizələr irəli sürür. Ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli dərəcədə düzəlişlər tələb edən müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edilərsə, bu qiymətləndirmə Səviyyə 3-ə aid edilir. İstifadə edilən məlumatların əhəmiyyətliyi ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə üzrə bütövlükdə dəyərləndirilir.

a) Dövri ədalətli dəyər qiymətləndirmələri

Dövri ədalətli dəyər qiymətləndirmələri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda hər bir hesabat dövrünün sonunda mühasibat uçotu standartları ilə tələb edilən və ya icazə verilən qiymətləndirmələrdir:

Amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətləri. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə qeydə alınır.

Dövri ədalətli dəyər qiymətləndirmələrinin aid edildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyalarının səviyyəsi aşağıda göstərilir:

<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>	2013				2012			
	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ								
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları								
- Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	5,390,072	-	-	5,390,072	5,188,565	-	-	5,188,565
ƏDALƏTLİ DƏYƏRLƏ DÖVRI QIYMƏTLƏN DİRİLƏN CƏMİ AKTİVLƏR	5,390,072	-	-	5,390,072	5,188,565	-	-	5,188,565

Əmanətlərin Sığortalanması Fondu
31 dekabr 2013-cü il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

20 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri (davamı)

(b) Ədalətli dəyərle qiymətləndirilməyən, lakin ədalətli dəyəri açıqlanan aktiv və öhdəliklər

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərin ədalətli dəyər iyerarxiyalarının səviyyələri üzrə təhlili və ədalətli dəyərle qiymətləndirilməyən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri göstərilir:

Azərbaycan Manatı ilə	31 dekabr 2013				31 dekabr 2012			
	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Balans dəyəri	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Balans dəyəri
AKTİVLƏR								
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları								
- Dövlət qiymətli kağızları	59,663,600	-	-	59,663,600	28,727,021	-	-	28,727,021
Sair maliyyə aktivləri								
- Sığorta haqları üzrə debitor borcları	-	-	4,924,440	4,924,440	-	-	3,818,654	3,818,654
- Kompensasiya-ların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borcları	-	-	696,138	696,138	-	-	7,383,990	7,383,990
CƏMI AKTİVLƏR	59,663,600	-	5,620,578	65,284,178	28,727,021	-	11,202,644	39,929,665
ÖHDƏLİKLƏR								
Borc öhdəlikləri								
- Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	-	4,667,567	-	5,390,000	-	4,632,821	-	5,188,500
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	-	4,667,567	-	5,390,000	-	4,632,821	-	5,188,500

Maliyyə aktivləri amortizasiya edilmiş dəyərde qeydə alınır. Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyəri bazar qiymətlərinə əsasən müəyyən edilmişdir.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının 3-cü Səviyyəsində ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən istifadə etməklə həyata keçirilmişdir.

Amortizasiya olunmuş dəyərde qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri. Müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik olan sabit faizli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və yerdə qalan ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün faiz dərəcələrini təbiiq etməklə diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsasən hesablanır.

21 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMS 39 "Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi" uyğun olaraq Fond maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZƏD"). "Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin tanınma zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün maliyyə aktivləri. 31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzleşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən maliyyə aktivləri	Ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri	Cəmi
<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>				
AKTİVLƏR				
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (Qeyd 8):</i>				
- Nağd pul	2,257	-	-	2,257
- Tələb edilənədək bank qalıqları	1,358,597	-	-	1,358,597
<i>Debitor borcları (Qeyd 9, 11)</i>				
- Sığorta haqları üzrə debitor borcları	4,924,440	-	-	4,924,440
- Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borcları	696,138	-	-	696,138
<i>Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 10)</i>				
- Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	5,390,072	-	5,390,072
<i>Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 12)</i>				
- Dövlət qiymətli kağızları	-	-	59,663,600	59,663,600
CƏMI MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	6,981,432	5,390,072	59,663,600	72,035,104

21 Maliyyə Aletlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzvləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən maliyyə aktivləri	Ödəniş tarixində saxlanılan maliyyə aktivləri	Cəmi
<i>Azərbaycan Manatı ilə</i>				
AKTİVLƏR				
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (Qeyd 8):</i>				
- Nağd pul	12	-	-	12
- Tələb ediləndə bank qalıqları	7,345,129	-	-	7,345,129
<i>Debitor borcları (Qeyd 9, 11)</i>				
- Sığorta haqları üzrə debitor borcları	3,818,654	-	-	3,818,654
- Kompensasiyaların ödənilməsi ilə bağlı yaranmış debitor borcları	7,383,990	-	-	7,383,990
<i>Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 10)</i>				
- Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	5,188,565	-	5,188,565
<i>Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 12)</i>				
- Dövlət qiymətli kağızları	-	-	28,727,021	28,727,021
CƏMI MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	18,547,785	5,188,565	28,727,021	52,463,371

Fondun bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınır.